

NWSA-FINE ARTS

Received: September 2012

Accepted: January 2013

NWSA ID : 2013.8.1.D0125

ISSN : 1308-7290

© 2013 www.newwsa.com

Tuba Yokuş

Hamit Yokuş

Ş. Göktuğ Kalaycıoğlu

Gaziosmanpaşa University, Tokat-Turkey

tuba.yokus@gop.edu.tr

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAY ADAYLARININ SÜREKLİ-DURUMLUK KAYGI DÜZEYLERİ VE MÜZİK ÖZEL YETENEK SINAVI BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Araştırmanın amacı, müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve müzik özel yetenek sınavı başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2012 yılı Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Özel Yetenek Sınavı Birinci Aşama Eleme Sınavına katılan (N=182) müzik öğretmeni aday adayları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeylerini belirlemek üzere "Sürekli-Durumluk Kaygı Envanteri" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli kaygı düzeyleri ve müzik özel yetenek sınavı 1. aşama ve 2. aşama başarıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmenliği, Sürekli-Durumluk Kaygı, Müzik Özel Yetenek Sınavı, Müzik Öğretmeni Aday Adayı

ANALYZING THE RELATIONSHIP BETWEEN STATE-TRAIT ANXIETY LEVELS AND THE ACHIEVEMENT IN MUSIC SPECIAL APTITUDE TEST AMONG MUSIC TEACHER POTENTIAL CANDIDATES

ABSTRACT

The aim of the study is to determine the relationship between state-trait anxiety levels and the achievement in music special aptitude test among music teacher potential candidates. Music teacher potential candidates who participated the first stage elimination exam of music special aptitude test (N=182) at Gaziosmanpaşa University, Faculty of Education, Department of Fine Arts in 2012, constitute the sample group of the research. Within the scope of the research, "State-Trait Anxiety Inventory" was used to determine the state-trait anxiety levels of music teacher potential candidates. As a result of the research it is determined that there is a significantly negative relationship between the state-trait anxiety levels and the achievement in the 1st stage and the 2nd stage of music special aptitude test among music teacher potential candidates.

Keywords: Music Education, Music Teacher Education, State-Trait Anxiety, Music Special Aptitude Test, Music Teacher Potential Candidate

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Günlük yaşam içinde, olumsuz koşullar ya da olaylar karşısında bireyler zaman zaman yaşamsal aktivitelerini etkileyebilecek sorunlar yaşayabilmektedir ve yaşanan bu sorunların neden olduğu üzüntü ve gerginlik kaygının oluşmasına neden olabilmektedir. Genel olarak kaygı (anksiyete), bireyin kendini tehdit altında hissettiği çeşitli durumlarda ortaya çıkan stres yaratan durumların oluşturduğu üzüntü, endişe, korku, gerginlik duyguları ile birlikte bazı bedensel reaksiyonların olduğu bir durum olarak tanımlanmaktadır [1 ve 2]. Bireylerin zaman zaman yaşadığı ve normal bir durum olarak kabul edilen kaygı, bazen ağırlaşarak patolojik bir duruma dönüşebilir. Eğer bireyler, kaygılarını kontrol edemez ise, bu durum gerçekleştirilmesi gereken şeyleri engelleyebilir. Kaygı durumu bireyin kendisini olumsuz algılamasına, buna ek olarak zihinsel ve duygusal engellemelere de yol açabilmektedir. Bunun aksine eğer kaygı yönetilebilirse diğer bir deyişle kontrol edilebilirse çeşitli durumlara yönelik sorunları çözmeye ve bir plan ortaya koyabilme de bireyleri motive edebilir [3] Nitekim Freud'a göre kaygı (anksiyete), fiziksel ya da toplumsal çevreden gelen tehlikelere karşı bireyi uyarma, gerekli uyuma sağlama ve yaşamı sürdürme işlevlerine katkıda bulunur [4].

Yaşamın her döneminde ortaya çıkabilen kaygı çeşitli durumlarda sıklığını ve şiddetini arttırabilir. Hafif düzeyde kaygı durumunun, kişileri daha dikkatli olmaya zorlayarak başarıyı arttırdığı, buna karşılık ağır kaygı durumunun başarıyı olumsuz yönde etkilediği yapılan çalışmalarda belirtilmektedir [5]. Literatürde, kaygı genel olarak kökleri Freud'a kadar uzanan bir ayrım ile ele alınmaktadır. Buna göre kaygı, Spielberger tarafından, durumluk ve sürekli olmak üzere iki şekilde ifade edilmiştir. Durumluk kaygı, çevresel koşulların yol açtığı stres tarafından uyarılmakta ve endişe, gerilim gibi duyguların ortaya çıkarak fizyolojik olarak (yüz kızarması, titreme vb.) sıkıntılara yol açabilmektedir. Sürekli kaygı ise kişilik temellidir ve bireysel farklılıklar gösterir. Sürekli kaygı, durumluk kaygının tersine direkt olarak bir durumla ilgili değildir. Sürekli kaygı yaşayan bireyler içinde buldukları pek çok durumu potansiyel bir tehlike ya da tehdit olarak algılar [6].

Sınav kaygısı ise kaygının özel bir durumudur ve belirtileri olası bir başarısızlıkla ilgili endişeye eşlik eden duygusal, bedensel ve davranışsal tepkilerdir. Sınav kaygısı yüksek olan birey herhangi bir sınav durumunda özvarlığının tehdit edildiği korkusuna kapılır. Yalnızca sınavda değil, grup içinde konuşma, soru sorma, sorulara cevap verme, tartışmalara katılma, yüksek sesle okuma vb. etkinliklerde de korkulu, sinirli, gergin ve heyecanlı olur [7]. Sınav kaygısı, akıl yürütme ve soyut düşünme yönündeki zihinsel faaliyetleri bozabilir. Bu durumda, yüksek sınav kaygısı bireyin başarısız olmasına neden olabilir [8]. Öner, sınav kaygısının içsel olumsuz değerlendirmeleri kapsayan kuruntu boyutu ve sınav esnasında bireyde ortaya çıkan fizyolojik belirtileri içeren duyusallık boyutundan oluştuğunu belirtmektedir. Duyusallık belirtileri, bireyin hızlı kalp atışları, terleme, üşüme, kızarma, sararma, mide bulantıları, sinirlilik ve gerginlik gibi bedensel yaşantılarından [9].

Kurtuldu'ya göre, sınav kaygısının temelinde çevresel ve sistemsel bazı olumsuzluklardan çok başaramama korkusu yatmaktadır. Bireyler tabii oldukları sınavlarda kimi zaman iyi hazırlanamamaktan, kimi zaman da sınavın yoğunluğundan başaramama korkusuna kapılabilmektedir. Bununla birlikte değerlendirilme korkusu ve özgüven tehdidi genel olarak bireylerin sınav kaygısı yaşamalarının nedenleri olarak görülmektedir [10].

Müzik eğitimi, bilişsel, devimsel ve duyuşsal becerilerin iç içe olduğu bir eğitim alanı olmakla birlikte, eğitiminde daha çok devimsel alana yönelik becerilerin geliştirilmesine odaklandığı söylenebilir. Bilişsel beceriler müziksel bilgileri anlamayı, kavramayı, analiz etmeyi, tanımlamayı ve sentezlemeyi gerektiren, zihinsel etkinliklerin ağırlıkta olduğu bir alandır. Duyuşsal beceriler müziğe karşı gösterilen subjektif ve duygusal tepkimeler olarak değerlendirilebilir. Devimsel beceriler ise zihin, kas koordinasyonunu gerektiren davranışları tanımlamaktadır [11].

Müzik eğitimi uygulamalı bir eğitim alanı olması nedeniyle kaygının en çok ortaya çıktığı eğitim alanlarından biri olarak değerlendirilebilir ve daha çok devimsel beceri alanlarını kapsadığından dolayı fiziksel semptomlardan (titreme, terleme, üşüme vb.) kaynaklanan performans düşüklükleri yaşanabilir. Bu bağlamda, müzik öğretmeni aday adayları için müzik eğitim-öğrenim sürecinin önemli bir basamağı olan müzik özel yetenek sınavına (MÖYS) yönelik yaşamları muhtemel kaygı düzeylerinin başarıları üzerinde önemli bir etkisinin olduğu düşünülmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Müzik eğitimi ve kaygı çerçevesinde gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde müzik öğrencilerinin daha çok sınav kaygılarına yönelik gerçekleştirilmiş çalışmalara rastlanmaktadır [7, 10 ve 12]. Araştırma sonuçlarında genel olarak; müzik öğrencilerinin kötü not alma, sınava tam olarak hazır olamama, performans düşüklüğü korkusuna bağlı olarak sınav kaygısı yaşadıkları; buna ek olarak, sınav kaygısı düzeyi ile çalgı eğitimi başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Diğer taraftan Yokuş, çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmış; sonuç olarak müzik öğretmeni adaylarının sürekli kaygı düzeyleri ve akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır [13]. Eğitimin farklı alanlarında, kaygı durumunun performans başarıları ve problem çözme becerilerini azalttığını saptayan araştırmalara da rastlanmaktadır [14, 15, 16 ve 17]. Yapılan çalışmalar, genel olarak, kaygı düzeyi yüksek olan öğrencilerin başarı düzeylerinin düşük olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmada, müzik öğretmeni aday adaylarının "sürekli-durumluk kaygı" düzeyleri ve MÖYS başarıları arasındaki ilişki, buna ek olarak sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS başarıları arasındaki ilişkiye farklı değişkenlerin etki edip etmediği incelenmiştir. Araştırma, ele alınan boyutları ile müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve bununla birlikte müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS başarıları arasındaki ilişkinin çeşitli sosyo-demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının anlaşılması açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki şu sorulara yanıtlar aranmıştır: Müzik öğretmeni aday adaylarının;

- Sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS başarıları "cinsiyet, yaş ve mezuniyet bağımsız değişkenleri" açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS 1. aşama ve 2. aşama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Araştırma Modeli (Research Model)

Betimsel modellerle yürütülen bu araştırma, bir tarama (survey) çalışmasıdır. Tarama çalışmaları, soru formları ya da testler gibi bir dizi araçla, bir grubun özelliklerini tanımlamayı içerir [18].

3.2. Çalışma Grubu (Study Group)

Araştırmanın çalışma grubunu 2012 yılı Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı MÖYS Birinci Aşama Eleme Sınavına katılan (N=182) ve birinci aşama sınavını geçerek ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan (n=76) müzik öğretmeni aday adayları oluşturmaktadır. Adayların %36.3'ü kadın, %67.7'si erkektir. Yaş dağılımı açısından adayların %5.5' i 17, %39'u 18, %24.2'si, %31.3'ü ise 20 yaş ve üzeridir. Adayların %43. 4'ü AGSL, %56.6'sı ise diğer okul türlerinden mezundur.

3.2. Veri Toplama Araçları (Data Collection Tools)

Müzik Öğretmeni aday adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeylerini tespit etmek için Spielberg ve arkadaşları (1964) tarafından bireylerin sürekli ve durumluk kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilen, Öner ve Le Compte (1983) tarafından Türkçeye uyarlanan "Sürekli-Durumluk Kaygı Envanteri-SKE-DKE" (State-Trait Anxiety Inventory-STAI) kullanılmıştır. Ölçek, kısa ifadelerden oluşan, kendini değerlendirme türü bir ölçektir. Durumluk kaygı formu sadece o anda hissedilenler ile ilgili bilgi verirken, sürekli kaygı formu son 7 gündür hissedilenleri ölçmek üzere geliştirilmiştir [19]. SKE-DKE 20'şer maddeden oluşan ve 1-4 arası derecelenen Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin normal ve hasta örnekleriyle yapılan çalışmalar sonucu elde edilen güvenilirlik katsayıları .83 ile .87 arasında değişmektedir [20 ve 21]. Bu çalışmada, envanterin hem durumluk hem de sürekli kaygı alt ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışma çerçevesinde ölçeğin Cronbach Alfa katsayıları durumluk kaygı envanteri için .90, sürekli kaygı envanteri için .92 olarak bulunmuştur.

Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formu müzik öğretmeni aday adaylarının sosyo-demografik özellikleri ile ilgili bilgi toplamak amacı ile araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Formda, araştırmaya katılan müzik öğretmeni aday adayları ile ilgili toplam 5 kişisel soru bulunmaktadır. Bu sorulardan araştırma için gerekli olanlar seçilip kullanılmıştır. Anket özel yetenek sınavına başvuran adaylara eğitim fakültesi dekanlığından alınmış iznin ardından ön kayıt esnasında gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmıştır. İkinci aşama verilerini elde etmek amacıyla MÖYS başvuran müzik öğretmeni aday adaylarının doldurduğu anketler ön kayıt sırasında numaralandırılmıştır. Buna ek olarak, müzik öğretmeni aday adaylarının MÖYS başarı puanları Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığından elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Çözülmesi (Data analyses)

Araştırmada belirlenen değişkenler yönünden müzik öğretmeni aday adaylarının sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için, "frekans ve yüzdelik" hesaplamalar yapılmış; yaş değişkenine göre "sürekli-durumluk kaygı" düzeyleri için tek faktörlü "Anova", cinsiyet ve mezuniyet değişkenlerine göre "sürekli-durumluk kaygı" düzeyleri için ilişkisiz grup "t" testi kullanılmıştır. Buna ek olarak, müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS başarılarının birbirleri ile ilgili ilişkisini belirlemek amacıyla

"Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı" testi uygulanmıştır. Diğer taraftan, MÖYS birinci aşama eleme sınavına katılan adayların (N=182) ODK düzeyleri ve MÖYS 1. Aşama sınavı başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde MÖYS 1. aşama sınavından elde ettikleri puanlar; birinci aşama sınavını geçerek ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adayların (n=76) ODK düzeyleri ve 2. aşama sınavı arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise MÖYS 2. aşama sınavı puanları kullanılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Bu bölümde, araştırmmanın belirtilen alt problemleri doğrultusunda elde edilen veriler tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Müzik öğretmen aday adaylarının cinsiyet değişkenine göre "sürekli-durumluk kaygı düzeyleri" için yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçları

(Table 1. Independent group "t" test results for "state-trait anxiety levels" of music teacher potential candidates according to gender)

Ölçekler	N		S	sd	t	p
Sürekli kaygı						
Kız	66	41.1515	13.74072	180	1.232	.406
Erkek	116	39.6552	10.28642			
Durumluk kaygı						
Kız	66	40.1515	9.11675	180	.833	.220
Erkek	116	38.4224	9.09673			

Tablo 1'de görüldüğü gibi, müzik öğretmeni aday adaylarının cinsiyet değişkenine göre sürekli-durumluk kaygı düzeyleri için yapılan "t" testi sonuçlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 2. Müzik öğretmen aday adaylarının yaş değişkenine göre "sürekli-durumluk kaygı düzeyleri" için yapılan tek faktörlü Anova sonuçları

(Table 2. One Factor ANOVA results for "state-trait anxiety levels" of music teacher potential candidates according to age variable)

Ölçekler	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sürekli kaygı					
Gruplar arası	283.056	3	94.352	.693	.558
Gruplar içi	24251.823	178	136.246		
Toplam	24534.879	181			
Durumluk kaygı					
Gruplar arası	422.950	3	140.983	1.716	.165
Gruplar içi	14621.605	178	82.144		
Toplam	15044.555	181			

Tablo 2'de görüldüğü gibi, müzik öğretmeni aday adaylarının yaş değişkenine göre sürekli-durumluk kaygı düzeyleri için yapılan "tek faktörlü Anova" sonuçlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 3. Müzik öğretmen aday adaylarının mezuniyet değişkenine göre "sürekli-durumluk kaygı düzeyleri" için yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçları

(Table 3. Independent group "t" test results for "state-trait anxiety levels" of music teacher potential candidates according to graduation)

Ölçekler	N		S	sd	t	p
Sürekli kaygı						
GSSL	79	40.2278	11.51359	180	.030	.911
Diğer	103	40.1748	11.79683			
Durumluk kaygı						
GSSL	79	39.4557	10.03685	180	.525	.075
Diğer	103	38.7379	8.38060			

Tablo 3'de görüldüğü gibi, müzik öğretmeni aday adaylarının mezuniyet değişkenine göre sürekli-durumluk kaygı düzeyleri için yapılan "t" testi sonuçlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 4. Müzik öğretmeni aday adaylarının "sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS 1. aşama puanları" arasındaki ilişki ile ilgili "pearson çarpım momentler korelasyon katsayısı" sonuçları
(Table 4. "Pearson's product moments correlation coefficient" results for the relationship between "state-trait anxiety levels and music special aptitude test-first stage exam" of music teacher potential candidates)

Ölçekler	N		S	r	p
Sürekli kaygı	182	40.1978	11.64267	-.188 (*)	.011
MÖYS-1	182	50.9753	12.42283		
Durumluk kaygı	182	39.0495	9.11697	-.106	.155
MÖYS-1	182	50.9753	12.42283		

* p<.05

Tablo 4 incelendiğinde, müzik öğretmeni aday adaylarının "sürekli-kaygı düzeyi ve MÖYS 1. aşama puanları" arasında istatistiksel açıdan negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (p<.05). Sonuç olarak, müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli kaygı düzeylerinin ve MÖYS 1. aşama puanlarının birbirine etki ettiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte determinasyon katsayısı ($r^2=0.35$) dikkate alındığında, sürekli-durumluk kaygı düzeyi toplam varyansın (değişkenliğin) %35'in MÖYS 1. aşama puanlarını etkilediği ya da tersi de söylenebilir. Araştırmada durumluk kaygı düzeyi ve MÖYS başarısı arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 5. Müzik öğretmeni aday adaylarının "sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS 2. aşama puanları" arasındaki ilişki ile ilgili "pearson çarpım momentler korelasyon katsayısı" sonuçları
(Table 5. "Pearson's product moments correlation coefficient" results for the relationship between "state-trait anxiety levels and music special aptitude test-second stage exam" of music teacher potential candidates)

Ölçekler ve MÖYS-2	N		S	r	p
Sürekli kaygı	76	37.8421	10.38981		
İşitme	76	34.3324	14.62867	-.237(*)	.039
Çalgı	76	51.8289	19.59772	-.151	.193
Ses	76	48.0645	14.38552	-.054	.646
MÖYS-2 Toplam	76	45.5842	11.94220	-.196	.090
Durumluk kaygı	76	37.9737	9.71867		
İşitme	76	34.3324	14.62867	-.120	.300
Çalgı	76	51.8289	19.59772	.023	.846
Ses	76	48.0645	14.38552	-.005	.969
MÖYS-2 Toplam	76	45.5842	11.94220	-.043	.712

* p<.05

Tablo 5 incelendiğinde, müzik öğretmeni aday adaylarının "sürekli kaygı düzeyi ve MÖYS 2. aşama işitme alanı sınav puanları" arasında istatistiksel açıdan negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (p<.05). Sonuç olarak, müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli kaygı düzeylerinin ve MÖYS 2. aşama işitme alanındaki sınav puanlarının birbirine etki ettiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte determinasyon katsayısı ($r^2=0.56$) dikkate alındığında, sürekli kaygı düzeyi toplam varyansın (değişkenliğin) %56' sının MÖYS 2. aşama işitme sınavı puanlarını etkilediği ya da tersi de söylenebilir. Buna ek olarak araştırmada MÖYS 2. aşama kapsamındaki diğer sınav alanlarında (çalgi, ses) ve sürekli kaygı düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ayrıca müzik öğretmeni aday adaylarının durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS 2. aşama toplam puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA (CONCLUSION AND DISCUSSION)

Kaygı, bireylerin çeşitli durum ya da olaylara karşı tedirginlik ve endişe hissi duymasına neden olmakta ve bireyler üzerindeki etkilerinden dolayı önemli bir psikolojik problem olarak kabul edilmektedir. Bireyler tarafından olayların yönlendirilmesi, yorumlaması ve değerlendirilmesi kaygıyı arttıran ya da azaltan önemli faktörlerdir. Örneğin, aynı fiziksel ve sosyal çevrede bazı bireyler rahat ve mutlu iken bazıları son derece gergin olabilir [22]. Müzik eğitimi açısından düşünüldüğünde, hafif bir tedirginlik ve gerginlik duygusundan, panik derecesine kadar varan değişik yoğunluklarda yaşanabilen kaygı, sonucunda müzik performansı gösteren bireylerin motor, duygusal ve düşünsel fonksiyonları negatif yönde etkilenebilir [23].

Bu araştırmada, müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve müzik özel yetenek sınavı başarıları arasındaki ilişki ve bu ilişkiye farklı değişkenlerin etki edip etmediğine bakılmıştır. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlar kapsamında müzik öğretmeni aday adaylarının cinsiyet değişkeni açısından sürekli-durumluk kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık bulunamamıştır. Literatürde müzik eğitimi kapsamında gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde; elde edilen bu sonuçtan farklı olarak Sazak ve Ece özel yetenek sınavına giren öğrencilerin

kaygı düzeylerini belirlemeye yönelik gerçekleştirdikleri araştırmalarında cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok sınav kaygısı yaşadıklarını ortaya koymuşlardır [7]. Başka bir araştırmada, Nacakcı ve Dalkıran, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı sınavına yönelik kaygılarını çeşitli değişkenlere göre incelemiş; cinsiyet değişkenine göre erkek öğrencilerin lehine anlamlı farklılık saptamıştır [24].

Diğer taraftan müzik eğitimi kapsamında Kokotsaki ve Davidson, lisans düzeyinde öğrenim gören müzik bölümü şan öğrencilerinin performans kaygılarını araştırdığı çalışmasında, öğrencilerin cinsiyetleri ve performans öncesi kaygı durumları açısından anlamlı farklılık saptamamışlardır [25]. Yine Küçük, müzik öğretmeni adaylarının sınav kaygısı, benlik saygısı ve çalgı başarıları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında öğrencilerin sınav kaygısı düzeyleri üzerinde cinsiyet değişkeninin etkisi olmadığını saptamıştır [12]. Başka bir araştırmada Yokuş, müzik öğretmeni adaylarının sürekli-durumluk kaygı düzeyleri ve akademik başarıları arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık saptamamıştır [13]. Araştırmalardan elde edilen sonuçlar bu çalışmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Buna ek olarak eğitimin farklı alanlarında da bu sonucu destekleyen pek çok çalışmaya rastlanmaktadır [26, 27, 28 ve 29].

Araştırmada, müzik öğretmeni aday adaylarının yaş ve mezuniyet değişkenleri açısından da sürekli-durumluk kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık bulunamamıştır. Müzik eğitimi ve eğitimin diğer alanlarında gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde bu sonuçlarla paralellik gösteren çalışmalara rastlanmaktadır. Yıldız, tarafından yürütülen çalışmada, lise öğrencilerinin sınav kaygısı toplam puanları öğrenim gördükleri lise türüne göre anlamlı farklılık göstermemiştir [30]. Yılmaz ve Ocağcı'nın üniversite öğrencilerinin anksiyete düzeylerini belirlemeyi amaçladığı çalışmalarında öğrencilerin anksiyete düzeyleri ile demografik değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır [5]. Müzik eğitimi alanında ise Sazak ve Ece'nin gerçekleştirdikleri araştırmalarında, okul değişkenine göre öğrencilerin kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık bulunamamışlardır [7]. Başka bir çalışmada Küçük, müzik lisesi ve genel liseden mezun olan müzik öğretmeni adaylarının sınav kaygısı puanları arasında anlamlı bir fark saptamamıştır [12]. Yine müzik eğitimi alanına ilişkin Nacakcı ve Dalkıran, öğrencilerin bireysel çalgı sınavına yönelik kaygı düzeylerinde mezuniyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunamamıştır [24].

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlar kapsamında müzik öğretmeni aday adaylarının "sürekli- kaygı düzeyi ve MÖYS 1. aşama puanları" arasında istatistiksel açıdan negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<.05$). MÖYS ve 2. aşama puanları arasında ise işitme alanı sınav puanları açısından negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<.05$). Determinasyon katsayısı dikkate alındığında, %56 oranında sürekli kaygı düzeyi ve MÖYS 2. aşama işitme sınavı puanlarının birbirini etkilediği söylenebilir. Buna ek olarak araştırmada MÖYS 2. aşama kapsamındaki diğer sınav alanlarında (çalgı, ses) ve sürekli kaygı düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonucun nedeni olarak müzik öğretmeni aday adaylarının çalgı ve ses sınav alanlarına daha önceden hazırlanmış oldukları materyaller ile girmesi; işitme alanına ise sınav öncesinde kapsamı belirlenmiş olsa da, ihtimalleri çok fazla olan ve ilk defa duyduğu (ezgi, ritim, çok ses işitme vb.) soru materyalleri ile karşılaşması gösterilebilir. Diğer taraftan, müzik

öğretmeni aday adaylarının durumluk kaygı düzeyleri ve MÖYS 2. aşama toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir.

Eğitimin çeşitli alanlarında kaygı ve başarı arasındaki ilişkiye yönelik benzer araştırmalar incelendiğinde; Shek, araştırmasında ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin kaygı düzeylerinin okul notları ile ilişkili olduğunu saptamıştır [31]. Sanat eğitimi alanında ise Genç, güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin kaygı düzeylerini incelediği çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri ve akademik başarıları arasında anlamlı ilişki olduğunu belirtmiştir [4]. Müzik eğitimi alanında ise kaygı ve başarı arasındaki ilişkiye yönelik Küçük, müzik öğretmeni adaylarının sınav kaygısı düzeyleri azaldıkça, çalgı eğitimi başarılarının arttığını ortaya koymuştur [12]. Başka bir araştırmada Yokuş, müzik öğretmeni adaylarının sürekli kaygı düzeyleri ve akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır [13]. Araştırmalardan elde edilen sonuçlar, bu araştırmadan elde edilen sonucu destekler niteliktedir.

Diğer taraftan araştırmada müzik öğretmeni aday adaylarının durumluk kaygı düzeyleri ve müzik özel yetenek sınavı başarı puanları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yokuş, sürekli-durumluk kaygı düzeyi ve akademik başarı arasındaki ilişkiye yönelik gerçekleştirdiği araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının durumluk kaygı ve akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptamamıştır [13]. Araştırmadan elde edilen sonuç, bu araştırmadan elde edilen sonuç ile paralellik göstermektedir.

Sonuç olarak bu araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak müzik öğretmeni aday adaylarının sürekli kaygı düzeylerinin ve müzik özel yetenek sınavı başarılarının birbiriyle negatif yönde ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak MÖYS'in işitme temelli bir sınav olan birinci aşamasında ve aynı zamanda MÖYS'in ikinci aşama sınavının işitme alanında sınav başarılarına yönelik sürekli kaygı düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu göz önüne alındığında, müzik öğretmeni aday adaylarının işitme alanına yönelik sistematik bir çalışma izlemeleri önerilebilir. Buna ek olarak bireylerde sürekli kaygının geçmişteki deneyimlerden kaynaklanan kişilik kökenli bir durum olduğu göz önüne alındığında, müzik eğitimcilerinin bu yönde kaygı belirtileri gösteren öğrencilere bu sorun ile baş etme stratejilerini öğretmesi önerilebilir. Böylece, kaygının sınav başarısı üzerindeki olumsuz etkisi en aza indirgenebilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Özgüven, İ.E., (1994). Psikolojik testler [Psychological tests]. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.
2. Şahin, N.H., Batıgün, A.D. ve Uzun, C., (2011). Anksiyete bozukluğu: Kişilerarası tarz, kendilik algısı ve öfke açısından bir değerlendirme. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 12, 107-113.
3. Ghinass, C.W., (2010). Anxiety. In: Biographies of disease series. Greenwood/ABC-CLIO. e book, pp. 176, ebook collection.
4. Genç, H., (2008). Gazi üniversitesi gazi eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin kaygı düzeyleri üzerine bir durum çalışması [A case study aiming at determining the anxiety levels of the students of gazi university the education faculty department of fine arts department of art teaching]. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

5. Yılmaz, M. ve Ocakçı, A.F., (2010). Bir kız öğrenci yurdunda kalan üniversite öğrencilerinin anksiyete düzeylerinin belirlenmesi [Determination the anxiety level of university students one dormitory located]. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3 (1), 16-23.
6. Lau, J.Y.F., Eley, T.C., and Stevenson, J., (2006). Examining the state-trait anxiety relationship: a behavioural genetic approach. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 34 (1), 19-27. DOI: 10.1007/s10802-005-9006-7
7. Sazak, N. ve Ece, S., (2004). Özel yetenek sınavına giren lise öğrencilerinin kaygı düzeylerinin incelenmesi [Investigation of anxiety levels of high school students who entering special aptitude test]. *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (8), 102-113.
8. Baltaş, A. ve Baltaş, Z., (1990). Stres ve başa çıkma yolları [Ways of coping with stress]. İstanbul: Remzi Kitabevi.
9. Öner, N., (1990). Sınav kaygısı envanteri el kitabı [Test anxiety inventory manual]. İstanbul: Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı.
10. Kurtuldu, M.K., (2009). Müzik öğretmenliği bölümü piyano öğrencilerinin sınav kaygısına yönelik tutumları [Attitudes of piano students of department of music teaching towards examination anxiety]. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (2), 107-126.
11. Yokuş, H. ve Yokuş, T., (2010). Müzik ve çalgı öğrenimi için strateji rehberi I [Strategy guide for learning music and musical instruments-I]. Ankara: Pegem Akademi. Makale yaz Kıbrıs 2012
12. Küçük, D.P., (2010). Müzik öğretmeni adaylarının sınav kaygısı, benlik saygısı ve çalgı başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Assessment of relation between test anxiety, self-esteem and success in instrument for candidates of music teacher]. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (3), 37-50.
13. Yokuş, T., (2012, September). The relationship between the state-trait anxiety levels and the academic achievement of music teacher candidates. Paper presented at the meeting of the New Trends on Global Education Conference, Kyrenia, North Cyprus.
14. Andrews, B. and Wilding, M., (2004). The relation of depression and anxiety to life-stress and achievement in students. *British Journal of Psychology*, 95, 509-521.
15. Horwitz, E.K., (2001). Language anxiety and achievement. *Annual Review of Applied Linguistics*, 21, 112-126.
16. Ma, X., (1999). A meta-analysis of the relationship between anxiety toward mathematics and achievement in mathematics. *Journal for Research in Mathematics Education*, 30 (5), 520-540.
17. Meece, J.L., Wigfield, A., and Eccles, J.S., (1990). Predictors of math anxiety and its influence on young adolescents' course enrollment intentions and performance in mathematics. *Journal of Educational Psychology*, 82 (1), 60-70.
18. Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F., (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri (10th ed.). Ankara: Pegem Akademi.
19. Aydın, K. B. (2009). Automatic thoughts as predictors of Turkish university students' state anxiety. *Social Behavior and Personality*, 37 (8), 1065-1072.
20. Aydemir, Ö. ve Köroğlu, E., (2000). Psikiyatride kullanılan klinik ölçekler [Clinical scales used in psychiatry]. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

21. Şahin, N.H., Batıgün, A.D. ve Uğurtaş, S., (2002). Kısa semptom envanteri (KSE): Ergenler için kullanımının geçerlik, güvenilirlik ve faktör yapısı [The validity, reliability and factor structure of the brief symptom inventory (BSI)]. Türk Psikiyatri Dergisi, 13 (2), 125-135.
22. Arslan, C., Dilmaç, B. ve Hamarta, E., (2009). Coping with stress and trait anxiety in terms of locus of control: A study with Turkish university students. Social Behavior and Personality, 37 (6), 791-800.
23. Alptekin, A.G., (2012). Müzik performans anksiyetesi [Anxiety of music performance]. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (1), 137-148.
24. Nacaklı, Z. ve Dalkıran, E., (2011). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı sınavına yönelik kaygıları [Music education students' anxiety of individual instrument exam]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5, 46-56.
25. Kokotsaki, D. ve Davidson, J.W., (2003). Investigating Musical Performance Anxiety among Music College Singing Students: a quantitative analysis. Music Education Research, 5 (1), 45-59. doi:10.1080/1461380032000042899
26. İkiz, S.F.E., (2000). Farklı liselerdeki ergenlerin benlik saygısı, akademik başarı ve sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişki [The Relationship between the self-esteem, the level of trait anxiety, academic achievement of the adolescents in different high schools]. Unpublished master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
27. Engür, M., (2002). Elit sporcularda başarı motivasyonunun durumluk kaygı düzeyleri üzerine etkisi [The effect of achievement motivation on state anxiety levels of elite athletes]. Unpublished master's thesis, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
28. Develi, E., (2006). Konya'da ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sürekli kaygı durumlarının incelenmesi [The investigation of the permanent worry state of physical education teachers who work at elementary schools in Konya]. Unpublished master's thesis, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
29. Başaran, M.H., Taşgın, Ö., Sanioğlu, A. ve Taşkın, A.K., (2009). Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi [Examinations of the level of state-trait anxiety of sportsmen according to some variables]. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, 534-542.
30. Yıldız, H.Y., (2007). Sınav kaygısı-ana-baba tutumları ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkinin incelenmesi [Researching relationship between text anxiety parent attitude and perfectionism]. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
31. Shek, D.T., (1988). Mental health of secondary school students in Hong Kong: An epidemiological study using the general health questionnaire. International Journal of Adolescent Medicine and Health, 3 (3), 191-215.